

Яўгенія Янішчыц

Змест

- ▶ 1. Біяграфія
- ▶ 2. Сям'я
- ▶ 3. Творчасць
- ▶ 4. Бібліяграфія
- ▶ 5. Узнагароды і званні
- ▶ 6. Памяць
- ▶ 7. Ты пакліч мяне. Паклікаць... Яўгенія Янішчыц

Біяграфія

- ▶ Нарадзілася 20 лістапада 1948 году ў сялянскай сям'і ў вёсцы Рудка (цяпер Пінскі раён, Брэсцкая вобласць, Беларусь). Вучылася ў Рудкоўскай пачатковай школе, потым да 8 класа ў школе вёскі Мерчыцы. Скончыла школу ў вёсцы Парэчча ў 1966 годзе, у тым жа годзе паступіла на філалагічны факультэт БДУ імя У. І. Леніна, які паспяхова скончыла ў 1971. Ужо ў 1969 году ўдзельнічала ва ўсесаюзным з'ездзе маладых паэтаў і пісьменнікаў, а ў 1970 годзе выходзіць яе першы зборнік вершаў.
- ▶ Працавала загадчыцай бібліятэкі ў ЦК ЛКСМБ (1971). З 1976 года працаваў літаратурны кансультант «Сельскай газеты», у 1983-1988 загадвала аддзелам паэзіі літаратурнага часопіса «Малодосць». Член Саюза пісьменнікаў ССРС з 1971 года. У 1981 годзе як член дэлегацыі БССР удзельнічала ў рабоце XXXVI сесіі Генеральнай асамблеі ООН. Работала з карэспандэнтам Уладзімірам Паўлавічам Ковалем ў XX стагоддзі. Трагічна загінула 25 лістапада 1988 года, выкінуўшыся з акна сваёй мінскай кватэры.

Сям'я

- ▶ Маці Марыя Андрэеўна (памерла ў 2006 годзе). Бацька Іосіф Сцяпанавіч Патапчук (памёр у 1975 годзе). Прозвішча Янішчыц пісьменніца атрымала ад першага мужа маці, Ёзаса Янішчыца, які загінуў на фронце ў 1944 годзе. У 1971 годзе Я.Янішчыц выйшла замуж за беларускага паэта і журналіста Сяргея Панізніка і пераехала ў Чэхаславакію, дзе той праходзіў вайсковую службу. Аднак шлюб быў нядоўгім-ужо ў 1972 годзе Яўгена Янішчыц вярнулася ў Беларусь, дзе 14 лістапада нарадзіла сына і выхоўвала яго адна. У 1976 годзе шлюб быў афіцыйна скасаваны.

3 сынам Андрээм

Творчасць

- ▶ Друкавацца Я. Янішчыц пачала ў пінскай раённай газеце яшчэ вучаніцай Парэцкай сярэдняй школы. Першыя пробы яе паэтычнага п'ера заўважылі і ацанілі ў сярэдзіне 60-х крытыкі і чытачы. Падчас заканчэння школы і паступлення на вучобу ва ўніверсітэт яна мела ўжо публікацыі ў рэспубліканскіх перыядычных выданнях.
- ▶ Першы зборнік вершаў маладой паэтки «Снежныя Грамніцы» (1970) выйшаў, калі яна вучылася на пятым курсе БДУ. Кніга была вельмі добра прынята, пра аўтара шмат і ўхвальна пісалі.
- ▶ Імя паэтки хутка атрымала пэўную вядомасць, а яе творы друкаваліся не толькі ў беларускіх газетах, часопісах і калектыўных зборніках, але і в Украіне, Расіі ў такіх цэнтральных выданнях, як «Маладая гвардыя», «Дружба народаў», «Літаратурная газета», «Праўда», перакладаліся за мяжой.
- ▶ Наступны зборнік «Дзень вечаровы» пабачыў свет у 1974 г., а ў 1978-м быў адзначаны прэміяй Ленінскага камсамола Беларусі. У кнізе пашыраюцца перспектывы, ўзбагачаецца вопыт, раскрываюцца новыя якасці лірычнага характару. Вобразы роднага краю дапаўняюцца новымі рэаліямі: да асэнсавання Радзімы, палескіх ландшафтаў, сустрэч з дарагімі людзьмі дадаецца пачуццё мацярынства.

- ▶
- ▶ Этапным, паваротным прызналі крытыкі трэці зборнік вершаў Я. Янішчыц «Ясельда» (1978), дзе больш прыкметна ўзмацняецца ўвага да цяжкасцяў жыцця, ўскладняецца светапогляд паэтка. Асабліва пранізліва ў кнізе адрозніваецца любоўная лірыка.
- ▶ Сталасці майстэрства Я. Янішчыц дасягнула ў кнігах «На Бераза плячах» (1980), «Пара кахання і джалю» (1983), адзначанай ў 1986 г. Дзяржаўнай прэмія Беларусі імя Я. Купалы, «Каліна зімы» (1987). Мысленне паэтка вызначаецца філасофскім роздумам над часам і прасторай, імгненнем і вечнасцю, жыццём і смерцю. У многіх вершах робіцца акцэнт на няроўную і не занадта ласкавую жаночую долю і шчасце, аналізуецца жыццёвы шлях
- ▶ У яе апошняй прыжыццёвай кнізе «У шуме жытняга Святло» (1988) сабрана лепшае з напісанага за дваццаць гадоў літаратурнай працы. Пасля гэтай кнігі творы Я. Янішчыц пачалі прыходзіць да чытача ў выглядзе паэтычнага спадчыны. У 2000 г. выйшла кніга «Выбранае», а ў 2008 г. - «Пачынаецца ўсё з кахання ...», куды ўвайшло лепшае з напісанага паэткай.

Узнагароды і званні

- ▶ прэмія Ленінскага камсамола Беларускай ССР (1978) за кнігу лірыкі «Дзень вечаровы»
- ▶ прэмія БССР імя Янкі Купалы (1986) за кнігу лірыкі «Пара кахання і жалю»

Памяць

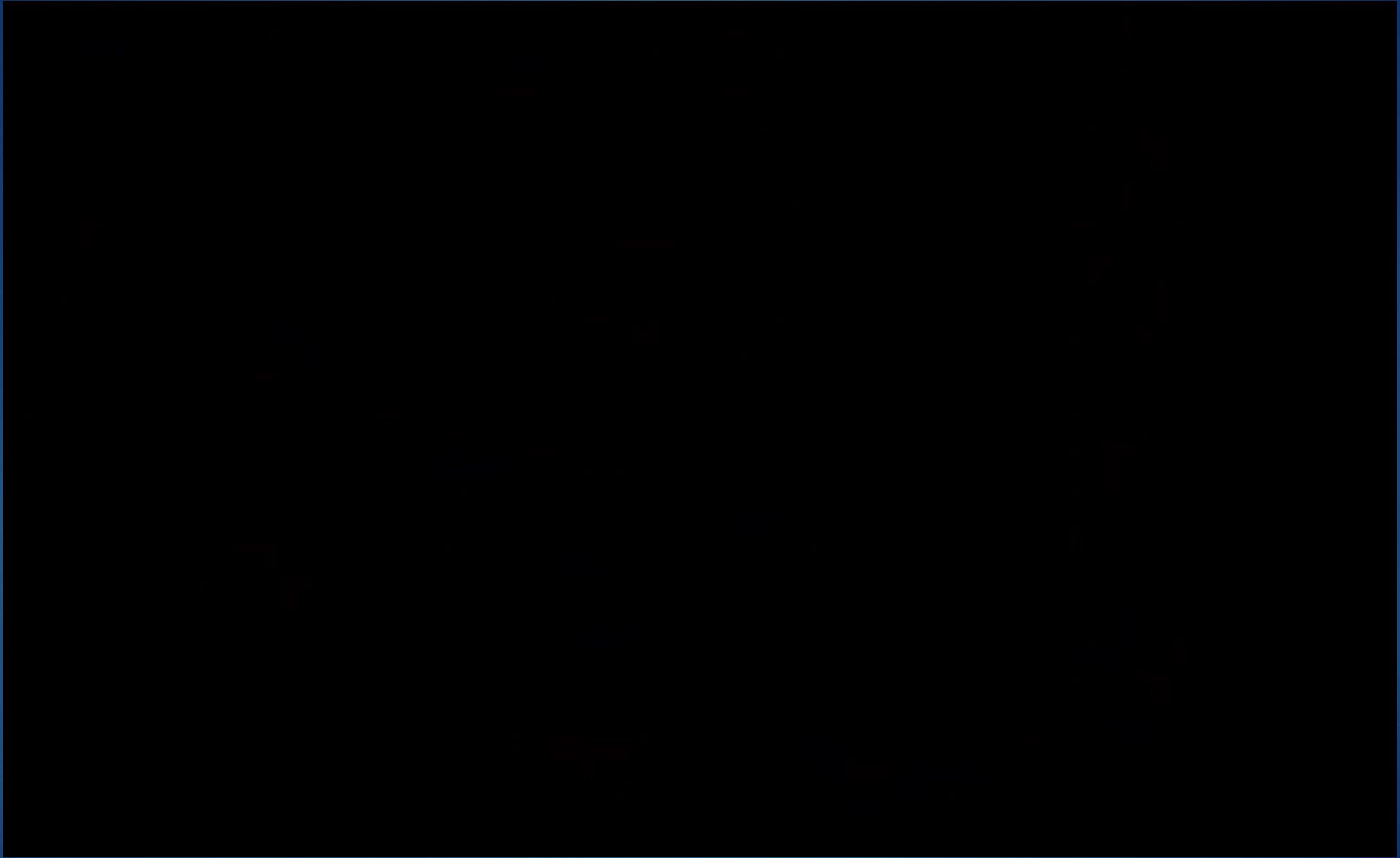
- ▶ «Яна памерла, як паэт — і коска тут мае значэнне амаль жыццевызначальнае; скончыла самагубствам, выкінуўшыся ва ўзросце сарака гадоў з акна сваёй мінскай кватэры. — пісаў Альгерд Бахаревіч. — І толькі гэтая яе смерць высвяціла ўсе тыя злавесныя словы ў вершах Янішчыц, якія пры жыцці аўтаркі, магчыма, успрымаліся проста як неабавязковыя „паэзы“ — непазбежныя перабольшанні, што так падабаюцца мілай маладосці.
- ▶ 2008 год на Піншчыне быў абвешчаны літаратурным годам Яўгеніі Янішчыц. Ва ўсіх бібліятэках раёна праводзіліся сустрэчы, конкурсы, віктарыны, чытачоў знаёмілі з творчай спадчынай паэткі. Рашэннем Пінскага райвыканкама базавай школе ў вёсцы Парэчча прысвоена імя беларускай паэткі Яўгеніі Янішчыц. Святлана Калядка выдала кнігу аб Яўгеніі Янішчыц — «Непрыручаная птушка Палесся». Гісторык Анатоль Мяснікоў уключыў артыкул пра Янішчыц у кнігу «Сто асобы беларускай гісторыі».

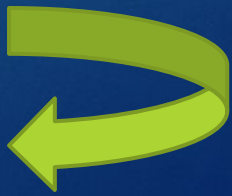

- ▶ «"Снежныя грамніцы» (1970) («Снежная грамніцы»)
- ▶ «Дзень вечаровы» (1974) («Дзень вечаровы»)
- ▶ «Ясельда "(1978)«"На беразе пляча "(1980) («на беразе плачу»)
- ▶ "Час любові і жалю "(1983) ("Пара любові і жалю»)
- ▶ "Каліна зімы "(1987) ("Каліна зімы»)
- ▶ «У шуме житнега святла " (вершы і паэмы, 1988). ("У шуме жытняга свята»)

- ▶ Вынік: Хапае ў вершах трагічных выказванняў, але - дзіўная справа, паэзія Яўгеніі Янішчыц вельмі светлая. Хаця столькі гарадскіх дзяцей пішуць пра нянавісьць да міру. Напэўна, гэта адзін з рэдкіх выпадкаў, калі вундэркінд адбыўся, - яе шлях у літаратуру быў хуткім і шырокім.